Nr. 50. Poniedziałek, 6. maja 1929. Poznań.

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

Rynek Drzewny: Rok XI. Rynek Budowlany: Rok II.

Kupię 2—3 wagony

sosnowej szalówki

20 i 25 mm grubej — kilka wagonów **OKRĄGLAKÓW DĘBOWYCH,** jak również **JODŁOWEGO MATERJAŁU BUDOWLANEGO,** franko wagon polska stacja załadowcza.

Oferty do Adm. Rynku Drzewn. i Budowl. pod nr. **398**

Submisja na kopalniaki

Nadleśnictwa Rydzyna

poczta Rydzyna, powiat leszczyński, stacja kolejowa Leszno i Rydzyna, sprzeda w drodze submisji dnia **28 maja 1929 r.** kopalniaki, wyrobione w roku gospodarczym 1928-29.

Leśnictwo Nowyświat

oddział	8	sztuk	10	=	1.68	m^3
„	9	„	45	=	3.88	„
„	10	„	42	=	4.59	„
„	11	„	25	=	2.60	„
„	13	„	22	=	2.31	„
„	14	„	32	=	3.15	„
„	18	„	45	=	4.26	„
„	20	„	132	=	17.46	„
„	19	„	60	=	8.57	„
„	21	„	239	=	31.70	„
„	22	„	140	=	18.28	„

Leśnictwo Dąbcze I.

oddział	39	sztuk	554	=	57.33	m^3
„	38	„	1001	=	106.61	„
„	37	„	453	=	54.30	„
„	36	„	85	=	13.91	„
„	35	„	338	=	48.38	„
„	34	„	757	=	87.36	„
„	29	„	40	=	5.91	„
„	30	„	253	=	34.05	„
„	31	„	313	=	43.00	„
„	32	„	56	=	8.55	„
„	28	„	38	=	5.20	„
„	27	„	71	=	9.32	„
„	26	„	27	=	4.64	„

Leśnictwo Dąbcze II.

oddział	51	sztuk	278	=	47.57	m^3
„	50	„	427	=	81.83	„
„	42	„	34	=	4.88	„
„	56	„	303	=	50.63	„
„	45	„	194	=	26.35	„
„	44	„	175	=	32.90	„
„	49	„	150	=	22.07	„
„	48	„	35	=	5.67	„
„	47	„	114	=	18.77	„
„	46	„	127	=	23.51	„

Leśnictwo Tarnowo

oddział	64	sztuk	19	=	3.39	m^3
„	71	„	14	=	1.96	„

Razem: sztuk 6.648 = 896.52 m^3

Odległość od stacji kolejowej Leszno—Rydzyna 5—8 km. Drewno mierzone bez kory. Koszta korowania wynoszą 60 gr od m^3, które zwraca kupujący. Pisemne oferty z napisem „Submisja na kopalniaki" w zalakowanych kopertach należy nadsyłać do Nadleśnictwa Rydzyna w Rydzynie do dnia **28 maja 1929 r.** godz. 10. Otwarcie ofert nastąpi o godz. 11. Zarząd Generalny Dóbr Fundacji Sołkowskich zastrzega sobie wybór oferenta, względnie niezatwierdzenie żadnej oferty. (397

Nadleśnictwo Rydzyna Fundacji Sułkowskich.

J. MAŁOWANIEC i Ska.

TARTAK - st. Kiwerce (Wołyń)

posiada na składzie zeszłoroczne, dobrze przeschnięte materjały w wymiarach od ½—4": 300 **sosna** (stolarka), **dębina, jesion, olcha, brzoza, grab, klon, brzost.** — Przyjmuje obstalunki wymiarowe. — Udziela kredytu wekslowego firmom solidnym.

SUBMISJA.

W lesie majętności **Potulice,** pow. Wągrówiec, poczta Żelice, stacja kolejowa Runowo 2—3 1/2 klm. twardej drogi jest na sprzedaż

271,05 m^3 brzeziny użytkowej:

I kl. 2,94 m^3, II kl. 36 72 m^3, III kl. 161,00 m^3, IV kl. 70,39 m^3.

Drewno jest wyrobione i może być każdego czasu w lesie obejrzane za poprzedniem zgłoszeniem się w Zarządzie majętności Potulice.

Piśmienne oferty w zamkniętych kopertach z napisem „Submisja Potulice" z podaniem ceny przeciętnej za 1 m^3, loco las należy nadesłać do niżej podpisanego Wydziału Leśnictwa najpóźniej do **13 maja 1929 r.** przed południem godz. 11-tej.

Otwarcie ofert nastąpi w godzinę później. Wybór kupców i zatwierdzenie ofert zastrzega sobie właściciel lasu, względnie jego pełnomocnik. Oferenci są zobowiązani do uznania warunków sprzedaży, które na życzenie wysyłamy za zwrotem 1-zł kosztów.

Wielkopolska Izba Rolnicza

394 **Wydział Leśnictwa.**

401

Zarząd Szkoły Łowieckiej

przy

Małopolskiej Hodowli Zwierzyny w Łukawicy

poczta Stryj, woj. Stanisławowskie

przyjmuje kandydatów do wyszkolenia na

zawodowych strażników łowieckich, podłowczych i bażantarników.

Ćwiczenia praktyczne odbywają się na terynach o powierzchni 15,000 hektarów, gdzie się znajduje gruba i drobna zwierzyna oraz bażantarnia. Na żądanie wysyłamy prospekt z dokładnemi warunkami przyjęcia.

Do zgłoszenia należy dołączyć 2 zł na korespondencję.

Nadleśnictwo Borek

poczta Samostrzel, powiat wyrzyski

sprzeda z tegorocznych zrębów

85 m^3 olszy III kl. w dłużycach

bez sęków w czubie 20 cm. 399

Nr. 50. Poniedziałek, 6. maja 1929. Poznań.

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

OFICJALNY ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW DRZEWNYCH W POZNANIU

OFICJALNY ORGAN GIEŁDY DRZEWNEJ W BYDGOSZCZY

Rynek Drzewny: Rok XI. Wychodzi w poniedziałki, środy i piątki. Rynek Budowlany: Rok II.

PRZEDPŁATA na maj 1929 r. wynosi: w Poznaniu przy odbiorze w ekspedycji: 6,00 złote. Na pocztach 6,45 złote. Pod opaską wprost z ekspedycji w kraju i w wolnem mieście Gdańsku: 7,50 złote. Pod opaską za granicę (oprócz Gdańska): 8,00 złotych. Numer pojedyńczy kosztuje: w Poznaniu w Ekspedycji 50 groszy. Z przesyłką pocztową w kraju i w wolnem mieście Gdańsku 60 groszy. Zagranicą 70 groszy.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja „RYNKU DRZEWNEGO I BUDOWLANEGO": Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 1820

DRUKARNIA: Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 3406.

Konta bieżące: P. K. O. 206377 — Bank Handlowy w Warszawie Oddz. w Poznaniu — Bank Przemysłowców Poznań — Bank Pozn. Ziemstwa Kredyt. w Poznaniu.

OGŁOSZENIA: Za tekstem: 20 gr. od miejsca milimetr. (strona czterołamowa). W tekście zaś lub przed tekstem: 55 gr. od miejsca milimetr. (strona dwułamowa). OGŁOSZENIA: Z tabelkami o 30 procent więcej. Przy większych i kilkakrotnych ogłosz. stosowny jest rabat. Dla poszukuj. posad przy jednorazowem ogłoszeniu 30 proc., przy dwurazowem 40 proc. i przy trzyrazowem 50 proc., rabatu. — Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia — zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. —

Stan przetwórczości chemicznej drewna w Polsce

Przy omawianiu obecnego stanu przetwórczości chemicznej drewna w Polsce, należy z góry zaznaczyć, iż przemysł ten posiada u nas nadzwyczajne wprost możliwości rozwoju. Państwo, którego powierzchnia w 8.969.388 hektarach pokryta jest lasami liściastemi i szpilkowemi i gdzie zalesienie wynosi 23% ogólnego obszaru, szanse te posiadać musi. A jednak, jak dotychczas ogromne masy odpadków drzewnych, jak gałęzie, pniaki i korzenie, tak bardzo przydatne do suchej destylacji, pozostają przeważnie bez racjonalnego zużytkowania drogą przeróbki chemicznej.

Przyczyny obecnego niskiego stanu chemicznej przetwórczości drewna, której początki wogóle datują się od niewielu lat, przypisać należy w głównej mierze warunkom technicznym, finansowym i organizacyjnym. Od dłuższego okresu czasu konjunktura na rynkach światowych dla produktów chemicznych drewna jest wprost znakomita. Obserwujemy jednak paradoksalne zjawisko, że Polska, będąca na podstawie swych warunków naturalnych predestynowaną na poważnego eksportera chemicznych produktów drzewnych, od kilku lat sprowadza te produkty z zagranicy, nie pokrywając swoim przemysłem nawet zapotrzebowania wewnętrznego. (Zaznaczyć wypada, że nie dotyczy to przemysłu celulozowego i papierniczego). Tak więc zamiast poważnej kwoty po stronie aktywów naszego bilansu handlowego, wykazujemy ją po stronie pasywów.

Cóż więc było dotychczas przeszkodą na drodze rozwojowej naszego przemysłu drzewno - chemicznego? Zbadajmy warunki po koleji.

Jak już powiedzieliśmy, podstawa surowcowa dana jest w rozmiarach jaknajszerszych. 75 proc. ogólnego zalesienia w Polsce przypada na lasy szpilkowe, resztę stanowią lasy liściaste. Według statystyki Ministerstwa Rolnictwa roczny przyrost masy drzewnej w lasach oblicza się na 21 milj. m. kub. Roczny przyrost drzewa liściastego wyraża się masa 1.36 m^3 (w czem drzewa opałowego 60 proc.). Silna przewaga masy drzewa szpilkowego, a przedewszystkem świerka, zaleca polskiemu przemysłowi drzewno-chemicznemu, posługiwanie się jako surowcem w pierwszym rzędze odpadkami świerkowemi, czy t. zw. „karpiną", to znaczy, pniakami, faszyną, korzeniami, gałęziami i trocinami, tembardziej, że w okolicach, gdzie przeważają lasy świerkowe, a więc na Kresach Wschodnich i w Karpatach, na skutek i tak wielkiej obfitości drzewa i złych warunków komunikacyjnych, odpadki te są nadzwyczaj trudno sprzedażne. Jako materjał do suchej destylacji wchodzą z drzew liściastych w rachubę buk, grab i brzoza. Po dokładniejszych obliczeniach stojącej do dyspozycji masy drzewnej zdatnej do chemicznej przeróbki, można powiedzieć, że wynosi ona rocznie 10,2 miljonów metrów przestrzennych. W praktyce ilość ta redukuje się o 50 proc., gdyż część karpiny pozostać musi w glebie dla umocnienia lotnych piasków, a i nie całą masę drzewa opałowego można zużyć ze względów gospodarczych do suchej destylacji. Do wspomnianych wyżej 10,2 względnie 5,1 milj. m. p. dochodzi około 5 milj. m. p. starego, lecz zdatnego materjału, pozostałego po dewastacjach wojennych.

Według opinji fachowców, można by w najbliższych latach eksploatować co rok drogą chemiczną do 3 miljonów m. p. materjału świerkowego przez suchą destylację lub ekstrakcję a pozatem około 2 miljony m. p. przerobić na terpentynę i inne produkty uboczne.

Jakże przedstawia się obecny stan polskiej przetwórczości chemicznej drewna? Otóż z drzew liściastych przerabia się rocznie około 200.000 m. p. tak zwanego drewna opałowego a z drewna szpilkowego wyłącznie stara karpina i to w ilości tylko 340.000 m. p. Razem więc 540.000 m. p., czyli nie wiele ponad 10 proc. będącej do dyspozycji masy. Sposób przetwarzania jest nadzwyczaj prymitywny i mało racjonalny. O tem każdy mógł się przekonać, kto na własne oczy widział te retorty, ustawione przy jakiejś drodze leśnej na naszych kresach wschodnich i obsługiwane przez nawpół zidjociałych osobników, nie nadających się do innej pracy. Przeróbka chemiczna drewna liściastego daje nam rocznie według statystyki 20.000 ton węgla drzewnego, 4.000 ton smoły drzewnej, 4.000 ton octanu wapnia, 140 ton acetonu, 300 ton alkoholu metylowego, czyli tak zwanego spirytusu drzewnego, i ca 300 ton technicznego kwasu octanu. Wartość targowa tej produkcji wynosi według obecnych cen mniejwięcej 4.058.000 zł. Z przeróbki chemicznej drewna szpilkowego otrzymuje się u nas rocznie 2.720 ton terpentyny, 9.820 ton smoły drzewnej, i 17.000 ton węgla drzewnego, ogólnej wartości ca 5.644.000 zł. Jeżeli do tych sum dodamy wartość produkcji kalofonjum i terpentyny z fabryk, pracujących metodą ekstrakcyjną, otrzymamy dla całkowitej wartości produkcji polskiego przemysłu drzewno - chemicznego kwotę 11.825.000 zł.

Sucha destylacja drewna liściastego odbywa się w fabrykach „Hajnówka" i „Wygoda" w zakładach chemicznych Sp. Akc. „Grodzisk" i w fabryce „Węgierska Górka". Przemysł, trudniący się destylacją drewna iglastego, stara się przy poparciu Banku Gospodarstwa Krajowego o obniżenie kosztów produkcji przez stosowanie technicznych ulepszeń i nowych metod produkcyjnych. Przemysł destylacji drewna szpilkowego trwa jednak nadal i to pod każdym względem na poziomie przedpotopowym. Jedyną firmą, posiadającą europejskie metody produkcyjne w tej dziedzinie jest Sp. Akc. „Terebenthen" w Hajnówce i Białowieży. Metodą ekstrakcyjną — fabr. „Wanda" w Krystynopolu, J. Miller w Starachowicach, Gildtschmidt w Czersku na Pomorzu, N. Siedlecki w Augustowie i kilka innych pomniejszych. W zakładach tych produkuje się przeważnie kalofonjum i terpentynę. Prócz tego istnieje około 240 małych zakładów, których zużycie surowca dochodzi do 1.000 m. p. drewna iglastego rocznie.

A teraz jak być powinno i jakby być mogło. Biorąc za podstawę masę zdatnego do przeróbki i osiągalnego rocznie materjału surowego, jakoteż uwzględniając zdolność produkcyjną istniejących zakładów, należałoby według orzeczeń, fachowych wyprodukować rocznie mniejwięcej 200.000 ton przetworów, o łącznej wartości 51 miljonów zł. Przytem nie wliczono jeszcze wartości produkcji kwasu octowego, alkoholu drzewnego, acetonu itd., dochodzącej do 36 miljonów zł. Również dochodzi tu wartość możliwej u nas produkcji z derywatów drewna liściastego, szacowanej na ca 35 miljonów. Ogółem więc nasz chemiczny przemysł drzewny powinien wygospodarować rocznie jakieś 125 miljonów zł, a nie ca 10 proc. tej kwoty.

W sferach miarodajnych panuje przekonanie, że przy odpowiedniej reorganizacji przemysłu destylacji drewna możnaby eksportować towaru za mniejwięcej 80 miljonów zł.

Ciekawem, a jednocześnie charakterystycznem zjawiskiem jest, że wielka część eksportowanej dotychczas produkcji polskiego przemysłu drzewno-chemicznego, po uszlachetnieniu w zagranicznych fabrykach jako ostateczny produkt wraca z powrotem do Polski.

Ceny, uzyskiwane przez nasz przemysł drzewno-chemiczny na rynkach zagranicznych, są w stosunku do cen, płaconych eksporterom innych krai nieszczególne, jakość towaru nie wystarcza nabywcom. Analogiczne zjawisko widzimy zresztą przy eksporcie fabrykatów mechanicznej obróbki drewna, a przyczyną jest tu nasze przysłowiowe niedbalstwo i powierzchowność, fatalnie odbijające się na naszej kieszeni.

Przechodzimy z koleji do przyczyn, hamujących rozwój naszego przemysłu drzewno-chemicznego. Najmniej winy ponoszą tu koszta robocizny, choć przyznać trzeba, że płace robotników, zatrudnionych w tym przemyśle w ostatnich latach znacznie wzrosły. Zakłady chemicznej przeróbki drewna przeważnie są dość znacznie oddalone od centr przemysłowych, a koszta utrzymania są tam z natury rzeczy niższe. Obecnie robotnik na placu zarabia 2—3 zł dziennie, palacz 3—5 zł, a za zwózkę materjału płaci się okolicznym drobnym włościanom po 1—6 zł za m. p., zależnie od odległości i pory roku. Wydobywanie karpiny przy pracy ręcznej kosztuje 2.50—6 zł za m. p. Przy użyciu środków mechanicznych, koszta te znacznie się podwyższają. Tak przynajmniej wykazały dotychczasowe doświadczenia. Stosunkowo wysokie wydają się jednak ceny surowca liściastego, które są zależne od taks, ustalonych przez dyrekcje lasów państwowych. Obecnie wynoszą one 7—15 zł za m. p. loco las. Przeciętne koszta produkcji wynoszą dla 1 m. p. surowca 15—25 zł. Najgłówniejsza przyczyna trudności, z jakiemi walczy tu chemiczny przemysł drzewny, leży jednak, jak się zdaje, w rodzaju umów, zawieranych przez dyrekcje lasów z przemysłowcami. Przemysłowców, poza wysoką ceną obciąża się szeregiem świadczeń pobocznych, jak uprzątanie lasu, łuszczenie nasion na własny koszt w państwowych łuszczarniach, budową dróg i mostów itd. Skutek takiego postępowania jest ten, że przedsiębiorstwa stale zalegają w kasach dyrekcji lasów z zapłatą czynszu dzierżawnego za eksploatowany obszar lub za prace zaległe, a wykonane przez dyrekcje na koszt obowiązanych do ich wykonania.

Celem przezwyciężenia tych wszystkich trudności zakłada się obecnie związek producentów przetworów chemicznych drewna. Zamierzenia tego nowego związku idą w pierwszym rzędzie w kierunku zawarcia umowy zbiorowej z lasami państwowemi na przeciąg conajmniej 25 lat. Celem zabezpieczenia możności eksploatacyjnych w oddzierżawionych drzewostanach. Następnie związek chce zabiegać u banków państwowych o długoterminowe kredyty, przeprowadzić standaryzację wytworów i założyć własne centrale uszlachetniające. Te ostatnie mają zapobiec uszlachetnianiu w fabrykach czeskich, gdańskich i niemieckich. Równocześnie żąda się taryfy wyjątkowej dla eksportu i podwyższenie stawek celnych od importowanych produktów chemiczno - drzewnych. Inwestycje, konieczne dla podniesienia zdolności produkcyjnej, związek oblicza na 10 miljonów zł. W tym celu chce się dopuścić do udziału kapitał zagraniczny, w wysokości 3—5 miljonów. Resztę miałyby dostarczyć banki państwowe. W ten sposób wartość produkcji mogłaby wzróść do 100 miljonów rocznie. Konieczną jest też jak najrychlejsza reorganizacja eksportu i pozbycie się zagranicznych importerów-pośredników.

E. B.

KALENDARZ TERMINOWY

Skróty: L = licytacja, S = submisja, P = przetarg, W = z wolnej ręki.

Miejscowość	Dyrekcja wzgl. wojew.	Sprzedający	Spos. sprz.	Termin	Kłody i dłużyce użytkowe m³ sosna	świerk	jodła	dąb	buk	brzoza	olcha	Uwagi	Kopalniaki rodz. drew	Kopalniaki m³	Papierówka rodz. drew.	Papierówka mp.	Opał mp.
Bydgoszcz	Bydgoszcz	Nadleśn.	S	7. V.	803	—	—	—	—	—	—			—		—	—
Szarłata	Bydgoszcz	Nadleśn.	S	7. V.	275	942	—	—	—	—	—		sosna	595		—	—
Radom	Radom	D.L.P.Radom	P	7. V.	3518	—	—	—	—	53	731	i jesionu 67 m3		—		—	—
Poznań	Poznań	D. L. P. Pozn.	S	7. V.	919	—	—	5466	—	—	—			—		—	—
Krotoszyn	Poznańskie	Admin. Dóbr Krotoszyńsk.	L	7. V.	160	8	—	—	—	—	4	i akacji 11, brzoza wałki użytk. 110		—		—	1350
Hajnówka	Białowieża	Nadleśn. Leśniańskie	L	7. V.	177	196	—	47	—	13	—	i jesionu 10 m3		—		—	5443
Osiek	Bydgoszcz	Nadleśn.	S	7. V.	825	—	—	—	—	—	—	i wałków użytkow. 1115 mp., pali brukow. 1600 szt.	sosna	48		—	—
Radom	Radom	D. L. P.	P	8. V.	879	—	1310	258	41	90	—			—		—	—
Pińskie	Białowieża	Nadleśn.	P	10. V.	—	—	—	—	—	—	—			—	świerk	342	—
Rozdrażewo	Poznańskie	Admin. Dóbr Krotoszyńsk.	L	11. V. i 16 V.	160	8	—	—	—	—	2	i akacji 11, brzoza wałki użytk. 110		—		—	1350
Radom	Radom	D. L. P.	P	13. V.	156	—	622	—	68	—	—			—		—	—
Radom	Radom	D. L. P.	P	14. V.	8235	—	4310	102	—	73	—			—		—	—
Radom	Radom	D. L. P.	P	15. V.	1423	—	—	679	—	—	—			—		—	—
Radom	Radom	D. L P.	P	15. V.	281	—	4426	—	—	—	—			—		—	—
Radom	Radom	D. L. P.	P	16. V.	3662	—	—	—	—	—	—			—		—	—
Radom	Radom	D. L. P.	P	16. V.	1972	—	—	—	—	—	—			—		—	—
Piaski	Poznańskie	Nadleśn.	S	17. V.	—	—	—	173	—	—	—			—		—	—
Krotoszyn	Poznańskie	Admin. Dóbr Krotoszyńsk.	S	28. V.	—	—	—	—	—	—	—		sosna	1000		—	—

Heblowanie i wygładzanie drewna

Od czasu, jak istnieją strugarki, nie traci na aktualności zagadnienie, czy i w jakiej mierze możliwem jest połączenie procesu heblowania i wygładzania materjału, czyli wyrobienie odrazu w takim stopniu, żeby zdatny był on do polerowania. W związku z udoskonaleniem konstrukcji warsztatów heblarskich, kwestja ta być może nie należy do szeregu zagadnień technicznych trudno rozwiązalnych, gdyż w czasach dzisiejszych, rozporządzając doborowym materjałem, nadającym się do heblowania i, co bodaj najważniejsze, posługując się najnowszemi środkami technicznemi, jest rzeczą stosunkowo łatwą, wyrabiać materjał heblowany, odpowiadający wszelkim wymogom odbiorców. Ale pomimo to powyższa kwestja pozostaje nadal otwarta, poruszana częściej w związku z tem, że w ostatnich latach i również dziś jeszcze, płytowanie drewnem gładkich powierzchni, przedewszystkiem ścian, ozdabiające mieszkania i lokale, znalazło szerokie zastosowanie. Stąd też wyłoniła się zrozumiała potrzeba racjonalizacji procesu produkcji odnośnych materjałów.

W całokształcie pracy, związanej z wygładzaniem drewna, należy odróżniać dwa momenty: wygładzenie płaszczyzn mat. i profilowanie. Do pierwszej czynności używa się maszyn różnego rodzaju wielkości, zaopatrzonych w papier piaskowy. Są w użyciu nawet takie maszyny, które wygładzają materjał bezpośrednio po jego wyheblowaniu. Ale dzięki temu udoskonaleniu nie osiąga się znaczniejszej korzyści, gdyż czynność podsuwu mat. do wygładzania jest powolniejsza (w stos. do analogicznej czynności w procesie heblowania). Pozatem z innych technicznych względów nie zaleca się obie funkcje łączyć, czem się też tłomaczy, że w wielu zakładach przeprowadza się podział tej pracy. Inaczej rzecz się ma przy profilowaniu materjału. Do dziś, z małemi wyjątkami, pracę tę uskutecznia się za pomocą siły ręcznej, co jednak podnosi koszta produkcji i dlatego zrozumiałą jest potrzeba użycia do tego celu środków technicznych. Tam, gdzie ich niema, jest rzeczą konieczną posiadać drewno najlepszych gatunków; posługując się zaś siłą maszynową — powinna dawać ona odpowiedni efekt w sensie technicznym i ekonomicznym. W pierwszym rzędzie odnośna maszyna musi mieć dobrze wyostrzone może. Jeżeli tego się nie przestrzega, wówczas w żłobkowatych ukształtowaniach drewna pozostają miejsca niewygładzone. Jest już to konstrukcyjną cechą masy drzewnej, że najczęściej przy każdym sęku, choćby on był jaknajmniejszy, powierzchnia jest chropowata. Materjał taki o tyle nie nadaje się do heblowania o ile odnośne miejsca są większe i spotykają się częściej. Analogiczne zjawisko spostrzega się w drewnie niedostatecznie wyschniętem. Z najlepszych gatunków nie można wyrobić materjał dobrze wyheblowany, jeżeli drewno jest wilgotne. Na płaszczyźnie desek ukazują się wówczas długie, cienkie rysy (nakształt włosów), których trudno usunąć nawet przy ostatecznem wygładzaniu. Niektóre gatunki drzewa wogóle trudno jest profilować i jeszcze trudniej wygładzać. Do nich zalicza się jodła (biała jodła). Z sosny i świerku o wiele łatwiej jest wyrobić materjał gładki i czysty. W porównaniu z jodłą, wymienione gatunki szybciej uzyskują powierzchnię t. zw. „lustrzaną".

Tak samo w odniesieniu do miękkich gatunków liściastych trzeba zwalczać podobne przeszkody. Drzewo o smukłej i równej budowie nadaje się do sprawniejszego kielowania (krajnikowania),

niż drzewo, rosnące nisko i posiadające sęki. Wady te dosyć znacznie utrudniają wyrób materjału, kiedy podsuw jest powolny; wspomniane trudności nie usuwają nawet dobrze wyostrzone noże i żłobiki maszyny. Naturalnie potęgują się one w miarę technicznych braków maszyny względnie jej nieuzupełnienia. Ten ostatni wypadek charakteryzuje obróbka jednym tylko nożem, posiadającym jedną głowicę (trzymającą nóż), co rzekomo uzasadnia się względami oszczędnościowemi, dodać należy — zupełnie nieracjonalnemi. Jeżeli maszyna posiada tylko jeden nóż, wówczas głowice jego nie są równomiernie obciążone, wskutek czego praca noża pozostawia wiele do życzenia (np. drganie i uderzanie). Przy dwóch nożach powyższe wady mogą powstać wskutek niejednakowego ich ciężaru. W każdym warsztacie heblarskim powinna znajdywać się waga pomostowa, na której bada się ciężar dwóch nożów, pracujących razem; przytem badanie przeprowadza się bezpośrednio po każdorazowem ich wyostrzeniu. Gdyby nóż (jeden z dwóch) okazał się cięższy, to ciężar jego należy zmniejszyć przez spiłowanie jego grzbietu. Istnieją zatem rozmaite możliwości i środki celem odpowiedniego profilowania materjału. W innych wypadkach wygładzanie uzupełnia się tylko ręcznym sposobem. Niewiadomo, czy wówczas z powodzeniem może zastąpić wygładzarka, zaopatrzona w obracające się szczoteczki. Zdaje się jednak, że pod tym względem korzyści są nikłe, ponieważ dotycząca maszyna wypełnia swą pracę tylko mechanicznie, t. zn., że mogą pozostać chropowate miejsca dokoła sęków, które najlepiej wygładza się ręcznie. Wkońcu należy omówić sprawę prawidłowego ustawiania nożów, od czego uzależnia się czystość i dokładność pracy. Zasadniczo nóż ustawia się ręcznie, przytwierdzając go za pomocą kawałka drewna, który się wsuwa do górnej lub dolnej części noża, — zależnie od konstrukcji maszyny. Ten sposób ustawiania nożów jest naogół najpraktyczniejszy, — robotnik w krótkim czasie nabiera wprawę tak, że ważniejsze błędy w tym względnie nie mogą mieć miejsca. Przy profilowaniu ustawianie nożów natrafia na większe trudności, gdy jeden wał posiada aż cztery noże.

To też zaleca się, żeby do tej czynności używać specjalny aparat, który tak jest skonstruowany, że odchylenia o $^1/_{10}$ mm u nasady nożów natychmiast uwidoczniają się na odnośnej podziałce.

Nadzwyczajny 10 proc. dodatek podatkowy

W n-rze 26 Dziennika Ustaw ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie poboru w okresie od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. nadzwyczajnego 10-proc. dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych.

Rozporządzenie powyższe podajemy w dosłownem brzmieniu:

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 30 marca 1929 r. w sprawie poboru w okresie od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. nadzwyczajnego 10-proc. dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych.

Na zasadzie art. 10 i 12 ustawy skarbowej z dn. 25 marca 1929 r. na okres od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 20 poz. 183) zarządza się co następuje:

§ 1. W okresie od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. pobierany będzie nadzwyczajny dodatek w wysokości 10 proc. do uiszczonych w tym okresie podatków bezpośrednich, podatków pośrednich i opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, jako też do wpłaconych względnie przymusowo ściąganych w tym okresie zaległości wyżej wymienionych danin.

Powyższy nadzwyczajny dodatek nie będzie pobierany od podatku dochodowego od uposażeń służbowych (dział II ustawy o państw. podatku dochodowym (Dz. Ust R. P. z r. 1925 Nr. 58, poz. 411) podatku od lokali i placów niezabudowanych, **podatku majątkowego, daniny lasowej,** opłat stmplowych, przewidzianych w art. 102 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. i opłatach stemplowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 98 poz. 570) opłat celnych jak również od dodatków samorządowych.

§ 2. Należności skarbowe, określone w ustępie pierwszym § 1 niniejszego rozporządzenia, które w dniu 31 marca 1930 r. będą stanowiły zaległość zostaną pobrane w okresie po 31 marca 1930 r. — łącznie z nadzwyczajnym 10-proc. dodatkiem.

§ 3. Nadzwyczajny 10-proc. dodatek będzie pobierany równocześnie z uiszczeniem danin publicznych. Od dodatku tego nie będą obliczane kary za zwłokę, względnie odsetki za odroczenie.

§ 4. Obliczanie i pobór nadzwyczajnego 10-proc. dodatku należy do obowiązku tych organów, które są powołane do wymiaru i poboru odnośnych danin publicznych.

§ 5. Nadzwyczajny dodatek w wysokości 10 proc. należy uiścić bez osobnego zawiadomienia ze strony władzy.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązującą od dn. 1 kwietnia 1929 r.

SPRAWOZDANIA HANDLOWE

RYNKI KRAJOWE.

Wyniki sprzedaży drewna użytkowego i opałowego w nadleśnictwach państwowych.

Nadleśnictwo Państwowe Mochy D. L. P. Poznań.

Licytacja w dniu 23. kwietnia 1929 r.

Brzoza	III kl.	za m3	48.4	zł
„	IV „	„	41.34	„
„	szczapy opałowe	za mp.	14.13	„
„	wałki „	„	12.17	„
Olcha	III kl.	za m3	47.01	„
„	szczapy opałowe	za mp.	12.50	„
Sosna	II kl.	za m3	57.10	„
„	III „	„	47.83	„
„	IV „	„	44.90	„
„	żerdzie I kl.	za sztk.	3.18	„
„	„ II „	„	2.20	„
„	„ III „	„	1.20	„
„	szczapy opałowe	za mp.	14.02	„
„	wałki „	„	11.35	„

Nadleśnictwo Państwowe Skorzęcin D. L. P. Poznań.

Licytacja w dniu 25. kwietnia 1929 r.

Brzoza	II kl.	za m3	56.60	zł
„	III „	„	47.90	„
„	IV „	„	41.93	„
Olcha	III „	„	48.38	„
Sosna	III „	„	48.00	„
„	IV „	„	45.00	„
„	szczapy użytkowe	za mp.	16.70	„
„	wałki „	„	12.34	„
„	szczapy opałowe	„	14.57	„
„	wałki „	„	11.15	„

Nadleśnictwo Państwowe Gliśnica D. L. P. Poznań.

Licytacja w dniu 27. lutego 1929 r.

Dąb	IV kl.	za m3	65.00	zł
„	szczapy opałowe	za mp.	15.17	„
Grab	„ „	„	15.00	„
Brzoza	„ „	„	15.00	„
Sosna	„ „	„	16.00	„
„ †	„ „	„	13.00	„
Świerk	III kl.	za m3	38.15	„
„	IV „	„	28.00	„

Dyr. Lasów Państwowych w Warszawie.

Wyni i sprzedaży drewna w czasie od 1. IV do 15. IV 29 r.

Ceny loco las.

Nadleśnictwo Łubień.

Sosna	I kl.	za m3	70.00	zł
„	II „	„	53.00	„
„	III „	„	50.00	„
„	IV „	„	39.00	„

w tem 5 proc. z wadami, odl. od st. kolej. Rozprza 11 km.

Nadleśnictwo Piotrków.

Sosna	I—IV kl. 924.89 m3	za m3	53.50	zł

odl. od st. kol. Piotrków 7 km.

Nadleśnictwo Regny.

Dąb	I—IV kl. 286.42 m3	za m3	80.00	zł

w tem 10 proc. z wadami, ceny loco wagon.

Nadleśnictwo Włocławek.

Sosna	I kl.	za m3	78.00	zł
„	II „	„	68.00	„

Sosna	III kl.	za m3	55.00	zł
„	IV „	„	40.00	„

odl. od stacji kolej. Włocławek 5 km.

Nadleśnictwa Ł●ck.

Sosna	I—V kl. 401.09 m3	za m3	58.00	zł

loco wagon st. załad.

Nadleśnictwo Połtusk.

Olsza	II kl.	za m3	40.00	zł
„	III „	„	40.00	„
Sosna	I–IV kl. 1355.36 m3	„	50 50	„

w tem 15 proc. z wadami, odl. od st. kolej. Wyszków 28 km.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

KOMUNIKAT
Związku Przemysłowców Drzewnych w Poznaniu.

Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Związku Przemysłowców Drzewnych odbędzie się dnia 8. maja 1929 r. o godz. 15-ej w lokalu Strzechy Budowniczych Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 23 I ptr.

Porządek dzienny:

1. Zagajenie,
2. Zmiana statutu,
3. Wybór Zarządu w myśl postanowień nowego statutu,
4. Referat o położeniu obecnem,
5. Wolne wnioski,

na które Zarząd Związku uprzejmie zaprasza Członków Związku oraz wszystkich przemysłowców drzewnych, dotychczas niezrzeszonych. Ewentualne wniski do porządku dziennego, należy zgłosić pisemnie na ręce Zarządu do dnia 4. maja 1929 r.

Zarząd:
(—) Bystrzycki, Prezes (—) Potoczny, sekretarz
Paetz, skarbnik.

W środkowych Niemczech notują: kantówka wymiarowa zwykła 70—73 mk, mocniejsza 75 do 80 mk; kantówka zapasowa 62—64 mk; szalówki sufitowe 51—53 mk, szalówka na dachy 63—66 mk; szalówka do robót betonowych II kl. 70—73; deski świerkowe w normalnych wymiarach 83—90 mk; bezsęczne deski świerkowe i jodłowe pochodzenia bukowińskiego 115—122 mk, specjalne szerokości 10 mk drożej, wąskie 10 mk taniej; łaty 76—80 mk.

Sosnowy materjał odziomkowy notują po 135—140 mk, materjał polski jest w podaży po 115—120 mk; czyste boki bezsęczne, których brak w grubościach 30 i 26 mm kosztują 120—128 mk, sosnowe boki nasiniałe przynoszą 90—100 mk zależnie od szerokości; mocno zasiniały towar jest o 30 proc. tańszy. Stolarka sosnowa, sucha i dobra jest w podaży po 85—90 mk, gorsza po 75—77 mk. Sosnowe deski (II klasy grubsze kosztują 80 mk. — Deski na skrzynki notują po 60—63 mk, na skrzynki eksportowe 63—73 mk.

W ostatnim okresie sprawozdawczym cyfra bezrobotnych w Niemczech spadła o 400.000. Ilość załadowanych wagonów stale wzrasta. Znamiennym jest fakt, że z końcem konferencji paryskiej zbiega się koniec sztucznej depresji gospodarczej w Niemczech, o której pisaliśmy w jednym z naszych sprawozdań.

Jednocześnie daje się zauważyć wzmożony ruch budowlany jak również i w innych działach

---

Skandynawski rynek kopalniaków ostatnio nieco się ożywił. Szwecja sprzedała kopalniaki $5,5\frac{1}{2}$ i 6' z poważną domieszką 4' po 102 s 6 d cif, grubsze kopalniaki, zawierające mało $6\frac{1}{2}$' po 100 s za göteburgski skale standard. Długie drewno kopalniane 10—14', zawierające 70 proc. 4' wzwyż przyniosło 117 s 6 d za tę samą miarę jak wyżej. Krótsze kopalniaki $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$' w czubku notują po 86 s 3 d za std. — Fińskie zapasy kopalniaków są z powodu trudności eksploatacyjnych podczas mrozów małe. Za grubsze kopalniaki żądają 66 sh, za cieńsze 45—55 sh zależnie od grubości i ścinki.

Stopa dyskontowa banków państwowych i prywatnych podwyższona została z dniem 1 kwietnia rb. o 1 proc. Bank Polski pobiera od dyskonta weksli 9 proc., od lombardu 10 proc., banki prywatne pobierają 13 proc. od czynności kredytowych plus zwrot kosztów porta, damu, opłat i prowizji obrotowej na rachunkach otwartego kredytu i bieżących, która jednak nie może przekraczać $\frac{1}{4}$ proc. od większej strony obrotu po potrąceniu od niej salda i pozycji frankowanych, albo $\frac{1}{4}$ proc. od salda początkowego danego okresu. Przy pożyczkach na zastaw ruchomości, z wyjątkiem papierów wartościowych i towarów, korzyści majątkowe nie mogą przekraczać 13 proc. oraz aż do odwołania 1 proc. miesięcznie od sumy dzielonych pożyczek, tytułem wynagrodzenia za zabezpieczenie przedmiotów zastawu, ich przechowania i szacowanie.

Kredyty drzewne. Jak nas informują z dobrego źródła, Polski Bank Handlowy w Poznaniu ukończył formalności z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w sprawie uruchomienia kredytów drzewnych, które udzielane będą pod zastaw drzewa na warunkach, ustalonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Nowe cło na drzewo wywożone z Litwy wynosi od 23 lutego za m^3 w litach (cyfra w nawiasie oznacza cło dotychczasowe): drewno liściaste i iglaste nieobrobione 4 (8), papierówka nie dłuższa niż 2.20 m 3 (6), kopalniaki 3 (6) i opał 2 (2).

Gdańsk ofiaruje do Niemiec I-a dębinę okrągłą 30—39 cm po $4\frac{1}{2}$—$4\frac{3}{4}$ Ł, 40 cm i wzwyż po cenie o 16—21 sh wyższy.

Możliwości eksportowe drewna europejskiego do Brazylji i Argentyny. W Brazylji daje się odczuwać coraz większy brak drzewa do wyrobu desek dla skrzyń owocowych, spowodowany wzrastającym ciągle eksportem owoców południowych. Rząd brazylijski wydał specjalną ustawę o popieraniu hodowli drzew, stanowiących materjał do wyrobu desek do skrzyń. Ponieważ drzewo krajowe nie pokrywa nawet w przybliżeniu rosnącego ciągle zapotrzebow., gdyż znikoma część drzewa krajowego nie nadaje się do wyrobu tych desek, Brazylja zamierza większe ilości tego drzewa sprowadzić z Europy, przyznając jednocześnie importerom rozmaite ulgi. Podobny brak drzewa daje się zauważyć również w Argentynie.

Giełdowy sąd rozjemczy. Giełdowy sąd rozjemczy jest przewidziany przez § 27 rozporządzenia z dn. 28. 12. 1924 r. o organizacji giełd (Dz. Ust. R. P. Nr. 114, poz. 1.019) w celu rozstrzygania sporów, powstałych z transakcyj giełdowych. Sąd Najwyższy orzekł (Izba III O. S. P. 127/29), że dobrowolne poddanie sprawy rozstrzygnięciu sądu giełdowego nie może być zaskarżone z tej przyczyny, że chodzi o umowę, zawartą poza giełdą.

Finlandja notuje następujące ceny fob za deals i battens w Ł angielskich:

11"	16.5
9"	15.5
8,5"—8"	13.10
7"	13.00
6.5"—6"	12.76
2×4 i 3"	12.5
5 i 5.5"	12.0
2×4.5 i 3.5"	11.0

Redaktor odpowiedzialny W. Syrokomla-Syrokomski za dział ogłoszeń i administrację wydawnictwa St. Schlage. Czcionkami Drukarni Rynku Drzewnego T. z o. p. Poznań, ulica Wielkie Garbary nr. 20.

Nadleśn. Państwowe Leszyce

poczta kolejowa Nowawieś Wielka, powiat Bydgoszcz, sprzeda w drodze pisemnego przetargu (submisji) w dniu **11 maja** br., drewno użytkowe sosnowe (kłody i dłużyce) z cięć roku gospodarczego 1928-29. (Użytek międzyrębny).

Los 1. Leśnictwo Dąbrowy Wielkie, oddział 38, 43, 72b, 109b, 14b, 40b, 12b — 313 sztuk, 282.69 m³, w tem dłużyc I kl. 31.78 m³, II kl. 108.69, III kl. 125.72, IV kl. 16.50 m³. Odległość od st. kol. 10 km.

Los 2. Leśnictwo Leszyce, oddział 152, 149, 130, 150, 131, 154 — 1219 sztuk = 905.19 m³, w tem kłód: I kl. 1.18 m³, II kl. 3.04, III kl. 1.60; dłużyc: I kl. 30.06, II kl. 253.80 i † 6.79, III kl. 535.47 i † 13.42, IV kl. 59.27 i † 0.56 m³. Odległość od st. kol. 8—10 km.

Los 3. Leśnictwo Leszyce, oddział 132, 48, 51, 53, 96, 113 — 618 sztuk = 505.28 m³, w tem kłód: I kl. 6.10 m³, II kl. 0.61, III kl. 0.49; dłużyc: I kl. 25.63, II kl. 186.21, III kl. 236.81 i † 6.82, IV kl. 40.41 i † 2.20 m³. Odległość od st. kol. 6—8 km.

Los 4. Leśnictwo Dębinka, oddział 137, 157a, 155b, 123a, 105b, 104b, 158 — 353 sztuk = 212.75 m³, w tem kłód: I kl. 1.16 m³, II kl. 0.84, III kl. 0.70; dłużyc: I kl. 4.43, II kl. 35.61 i † 0.97, III kl. 122.74 i † 3.08, IV kl. 42.67 i † 0.55 m³. Odległość od st. kol. 5—6 km.

Pisemne oferty w zalakowanych kopertach z napisem „Submisja" należy nadesłać do Nadleśnictwa Leszyce do dn. **11 maja 1929 r.** godz. 11, poczem nastąpi otwarcie ofert w obecności ewtl. przybyłych oferentów. Przetarg odbędzie się na obowiązujących warunkach sprzedaży wyrobionego drewna w drodze pisemnego przetargu (submisja), które są do przejrzenia w Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy i w Nadleśnictwie. Ceny należy oddzielnie podać dla każdego losu za 1 m³ w złotych i dziesiętnych złotych liczbami i słownie. Oferty nie odpowiadające warunkom, nie będą uwzględnione. Korowanie i ewtl. wyciąganie drewna, ponosi kupujący.

Nadleśniczy Państwowych.

Przetarg

na sprzedaż 1543.79 m³ drewna użytkowego dębowego, 1761.65 m³ drewna użytkowego sosnowego i 17.80 m³ drewna użytkowego olszowego z Nadleśnictwa Kozienice odbędzie się dnia **17 maja 1929 r.** o godz. 12 w lokalu Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu przy ul. Lubelskiej 53.

Informacji udziela Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu oraz Nadleśnictwo Kozienice.

Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu.